

ЕЛЕКТРОННИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ

Косик В.М., начальник відділення стратегії розвитку освіти
Інститут інноваційних технологій і змісту освіти
eduikt@gmail.com

З метою прискорення процесу реформування освітньої галузі на виконання Програми економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, затвердженої Указом Президента України від 21 грудня 2010 року № 1154, Урядом прийнято ряд надзвичайно важливих для освіти державних цільових програм щодо розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року, позашкільної освіти на період до 2014 року, професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки; підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року, впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій “Сто відсотків” на період до 2015 року.

Досвід країн Європи, які розвивають “економіку, побудовану на знаннях”, свідчить, що інвестиції в освіту стають визначальними. Нинішній Український Уряд зробив рішучі кроки у цьому напрямку, затвердивши, зокрема, Державну цільову програму “Сто відсотків”.

Стрімкий розвиток науки створив передумови для технологізації та інформатизації освітнього процесу. Інформатизація освітньої галузі ініціювала проведення активних наукових досліджень, присвячених інформаційним технологіям навчання. У літературі, присвяченій цій проблемі, існують широкі і вузькі трактування поняття “інформаційна технологія”. Так М.І. Жалдак [4] під інформаційною технологією розуміє сукупність методів і технічних засобів збору, організації зберігання, обробки, передачі і представлення інформації, яка розширює знання людей та розвиває їх можливості щодо управління технічними і соціальними процесами. Вужче трактує цей термін В.А. Ізвозчиков [5], який визначає інформаційну технологію як технологію машинної (за допомогою ЕОМ) обробки, передачі, поширення інформації, створення обчислювальних та програмних засобів інформатики. У цьому визначенні обов’язковим компонентом є наявність комп’ютера. Відповідно до цього нові інформаційні технології в навчанні – це методологія і технологія навчально-виховного процесу з використанням новітніх електронних засобів навчання.

Комп’ютерні засоби в навчальному процесі можуть бути використані з метою: навчання предмету; навчання і самонавчання; контролю і повторення знань; розвитку і закріплення навичок; науковій організації праці учителя; організації творчості учнів; моделювання процесів учнями; розвитку когнітивних здібностей та ін.

Поява комп’ютера супроводжувалася активним розвитком програмного забезпечення, появою електронних освітніх ресурсів. Комп’ютерні програми, на відміну від книг або лекцій, мають діяльнісний, операціональний характер. Людина може самостійно опанувати десятки програмних продуктів, засвоюючи культуру їх творців. І цей факт не може не враховуватися в конструюванні навчального процесу. Схема взаємодії учнів з полем програмних продуктів представлена на рис. 1.

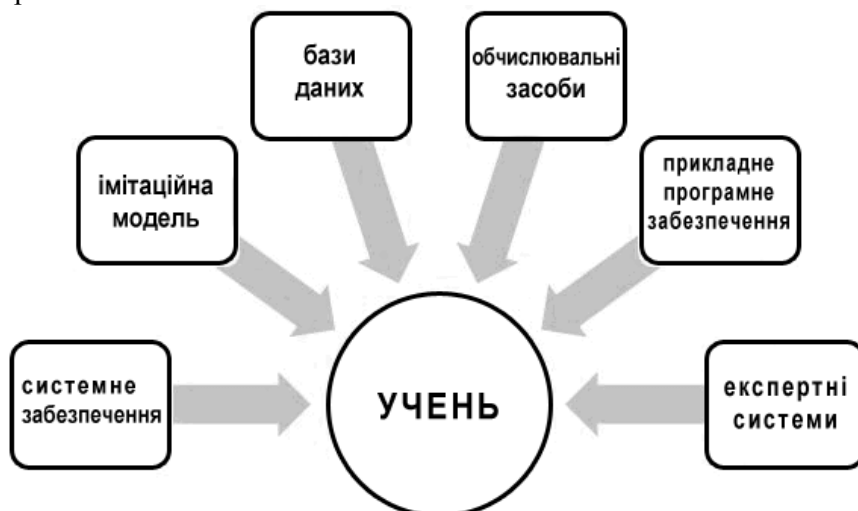

Рисунок 1 – Схема взаємодії учнів з полем програмних продуктів

Як показує практика, вартість апаратного забезпечення складає меншу частину витрат на створення інформаційного освітнього середовища, для функціонування якого виняткову значущість має інформаційне забезпечення, тобто можливість доступу до матеріальних носіїв інформації (електронних освітніх ресурсів - ЕОР), а також сформованість навичок роботи з інформацією: знання методів пошуку, зберігання, обробки, представлення, систематизації, аналізу, оцінки інформації та ін.

Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту» та на виконання вищезазначеної програми «Сто відсотків» Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України у співпраці з Національною Академією педагогічних наук України було розроблено Положення про електронні освітні ресурси, затверджене наказом МОНмолодьспорту від 01.10.2012 р. №1060.

Згідно з Положенням «Під ЕОР розуміють навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, розроблені в електронній формі та представлені на носіях будь-якого типу або розміщені у комп'ютерних мережах, які відтворюються за допомогою електронних цифрових технічних засобів і необхідні для ефективної організації навчально-виховного процесу, в частині, що стосується його наповнення якісними навчально-методичними матеріалами»[3].

Метою створення ЕОР є модернізація освіти, змістове наповнення освітнього простору, забезпечення рівного доступу учасників навчально-виховного процесу до якісних навчальних та методичних матеріалів, незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Формування нових взаємин учителя та учня в Інтернет-освітніх структурах має наступні педагогічні аспекти: класичні освітні моделі повинні поступово поступатися місцем неklasичним пізнавальним міждисциплінарним моделям, посилення міждисциплінарних зв'язків; розвиток алгоритмічного стилю і культури мислення; вироблення умінь і навичок опису систем, об'єктів в цілому і зв'язків між ними, а також планування ресурсів, необхідних для досягнення поставленої мети; професійна підготовка і перепідготовка кадрового складу підприємств і організацій, зменшення просторово-часових параметрів; підвищення мережевої, гіпермедійної і телекомунікаційної культури; підвищення відкритості навчальної архітектури (відкрита освіта, відкриті педагогічні середовища); розвиток безперервної освіти в умовах інформаційного суспільства; актуалізація нових можливостей додаткової і профільної освіти за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій; розвиток дистанційного навчання, педагогічних і інформаційних технологій; формування інформаційної культури викладачів для роботи в системі дистанційного навчання; вирішення проблеми розвиваючого навчання на основі інформаційних ресурсів суспільства; виховання в особистості терпіння, акуратності, порядку в логіці мислення і в роботі; розвиток творчих здібностей і професійної орієнтації; інтелектуальний розвиток особистості.

Таким чином пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Література:

1. Декларация принципов «Построение информационного общества - глобальная задача в новом тысячелетии» Декларация, Документ 995_с57, редакція від 12.12.2003 [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_с57
2. Державна цільова програма впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків" на період до 2015 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 494.
3. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 01.10.2012 № 1060 «Про затвердження положення про електронні освітні ресурси».
4. Жалдак М.И. Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе: автореф. дис. д-ра пед. наук. М., 1989. - 42 с.
5. Педагогические информационные технологии и картина мира в непрерывном образовании. Учебное пособие / Под общей ред. В.А. Извозчикова. - СПб.: Образование, 1977.

Електронні засоби та дистанційні технології для навчання протягом життя : тези доповідей VIII Міжнародної науково-методичної конференції, м. Суми, 15–16 листопада 2012 р. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – С. 35-38.